

Çok Erken Başlangıçlı Şizofreni Tanılı Bir Olguda Aile Yetersizliği ve Tedaviye Erişim Sorunları: Koruyucu Ruh Sağlığı Açısından Bir Değerlendirme

Bengi Başar , Murat Eyüboğlu

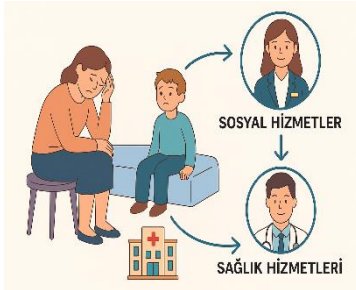
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları

Giriş:

Çok erken başlangıçlı şizofreni (ÇEBŞ), çocukluk çağında nadir görülmesine karşın ciddi bilişsel, davranışsal ve sosyal işlev kaybına yol açan ağır bir psikiyatrik bozukluktur. Bu gruptaki çocukların izleminde biyolojik müdahale kadar, bakım veren yeterliliği, aile dinamikleri ve sosyal destek sistemlerinin önemi giderek daha çok vurgulanmaktadır.

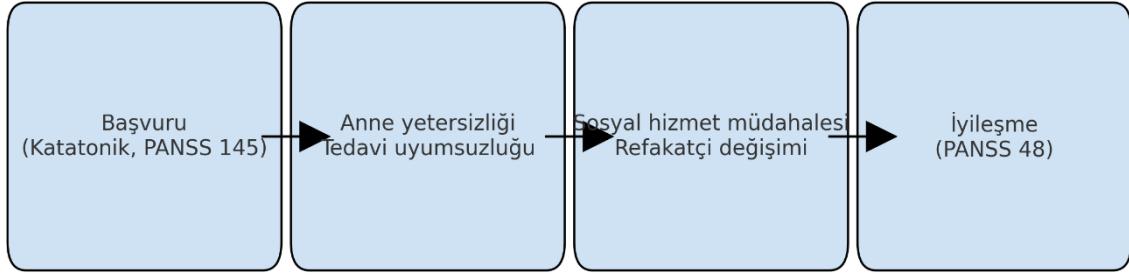
Olgu Sunumu:

Bu sunumda, mental retardasyonu nedeniyle bakım verme işlevlerini sürdüremeyen bir annenin bakımındaki ÇEBŞ tanılı bir çocukta, ilaç ve sosyal hizmet planlamasının multidisipliner ekip süpervizyonuyla şekillendirilmesi sonucunda belirgin klinik iyileşme izlenen bir olgu aktarılmaktadır. 11 yaşındaki kız hasta, epileptik nöbet sonrası başlayan çevresel ilgisizlik, mutizm, tuvalet kontrolü kaybı, motor stereotipiler, dezorganize davranışlar ve sanrılar nedeniyle değerlendirildi. Eşlik eden epilepsi, hipotiroidi ve hafif derecede zihinsel yetersizlik öyküsü mevcuttu. Klinik başvuruda PANSS toplam puanı 145, Bush–Francis skoru ise 9 idi.

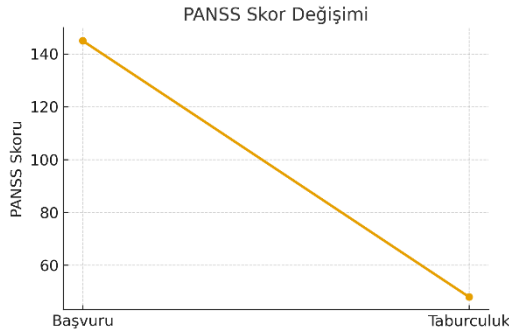
Başlangıçta olanzapin ve alprozolam başlandı, ancak tedavi uyumunda güçlükler nedeniyle servis yatışı yapıldı. Klinik kötüleşme üzerine, süpervizyon toplantısında sosyal hizmet ve psikiyatri birimleri birlikte değerlendirme yapıldı. Toplantı sonrasında, bakım sorumluluğunun babaya devredilmesi yönünde karar alındı. Bu süreç, sosyal hizmet birimiyle koordineli yürütüldü.

İlaç tedavisi risperidon 3 mg/gün dozunda sürdürülürken, refakatçi değişimi sonrası özbakım, tuvalet alışkanlığı, beslenme ve iletişim alanlarında anlamlı toparlanma gözlemlendi. PANSS puanı 48'e kadar geriledi. Hastanın öfke nöbetleri azaldı, sosyal etkileşimi ve sözlü iletişimi arttı, işlevselliği belirgin ölçüde iyileşti.

Şekil 1Akış Şeması

Sonuçlar: Refakatçi değişimi ve sosyal hizmet müdahalesi sonrası PANSS puanının 145'ten 48'e düşmesi, belirgin iyileşmeye işaret etmektedir. İletişim ve özbakım becerilerinde düzelme sağlanmıştır.

Şekil 2.PANSS skor değişimi

Tartışma ve Sonuç:

Bu olgu, ÇEBŞ tanımlı çocuklarda yalnızca farmakolojik müdahalenin yeterli olmadığını; psikiyatrik izlemde bakım kalitesi, aile kapasitesi ve sosyal hizmet desteklerinin doğrudan klinik çıktıları etkileyebileceğini göstermektedir. Özellikle bakım verenin kendi nörogelişimsel güçlükleri olduğunda, çocuğun tedavi uyumu sekteye uğramakta; klinik tablo ağırlaşabilmektedir.

Grup süpervizyonları ve multidisipliner vaka toplantılarının, yalnızca karar verme sürecine değil, çocuğun ruhsal iyilik haline doğrudan katkı sağladığı bu vaka ile somutlaşmıştır. Ayrıca sosyal hizmet müdahalesi, pasif yönlendirme değil, klinik karar sürecinin aktif bir bileşeni olarak değerlendirilmiştir. Hasta ve ailesinden yazılı-sözlü onam alınmıştır.

Anahtar Kelimeler

: Çok erken başlangıçlı şizofreni , Erişilebilir psikiyatrik bakım , Koruyucu ruh sağlığı , Multidisipliner ekip yaklaşımı , Sosyal hizmet müdahalesi